

Respectprotocol

IKC Willem Alexander

Herziene versie september '25

Voorwoord

Dit respectprotocol heeft als doel dat “alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”. Dit staat parallel aan het motto van de school: ***#samen groeien vanuit de basis*** .

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Dat vraagt wel, dat wij kinderen leren zich assertief op te stellen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan! Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit Respectprotocol.

Sinds 1 januari 2006 is het wettelijk verplicht om als school een zorgplan te hebben. Een onderdeel van dit plan is een Respectprotocol. Het Respectprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt in het geval van respectloos gedrag op school. Wij vinden het als school belangrijk dat leerlingen elkaar respecteren en dat pesten wordt voorkomen. Op deze manier dragen de leerlingen deze waarde in de toekomst met zich mee. Door het gebruik van de Kanjertraining (www.kanjertraining.nl) merken we dat (kleine) conflicten bijna niet meer voorkomen tijdens het buitenspelen, de gymlessen en in de klas.

Bij ons op school is Menne Pieter Brouwer kanjercoördinator.
de Vertrouwenspersoon is Carla de Boer

Begripsbepalingen

Plagen

Je kunt van plagen spreken, als beide partijen even sterk zijn, en er niet echt gesproken kan worden van een slachtoffer en een dader. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Het kan een steekspel met woorden zijn, of elkaar voor de gek houden. De plager heeft niet de intentie om de geplaagde te beschadigen. Tussen kinderen, zeker in de bovenbouw en in het voortgezet onderwijs, zie je hetzelfde patroon ontstaan. Humor (echte!) staat hierbij centraal.

Ruzie / conflict

Ruzie maken wordt door kinderen en ouders nog wel eens benoemd als pesten. Hoewel een ruzie geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie soms wel tot pesten leiden. Een ruzie is een conflict tussen mensen over een behoefte of over wat rechtvaardig is.

Pesten

Pesten is (psychisch, fysiek of seksueel) systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten / schoolgenoten, die niet in staat is / zijn zichzelf te verdedigen, met als gevolg dat die persoon buiten (een deel van) de groep komt te staan.

Plagen wordt pesten

Plagen wordt pesten als de geplaagde aangeeft een bepaalde actie en / of woorden onprettig te vinden en de plager toch doorgaat.

Mediation

In het respectprotocol wordt gesproken over mediation. De mediationstappen die we op school toepassen zijn:

1. Wat is er gebeurd, volgens beide kinderen (verhaal laten doen);
2. Welk gevoel leverde dat bij beiden op.
3. Wat is de behoefte nu (voor beide kinderen);
4. Oplossingen en afspraken maken die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn;
5. Evaluatiemomenten afspreken, als dat nodig is.

Preventie

De aanpak van onze school is in eerste instantie gericht op het voorkomen van respectloos gedrag op school. Er zijn omgangsregels opgesteld, welke zijn vastgelegd in de schoolgids. Posters en gedragsregels hangen in de groepen op school- en groepsniveau.

Daarnaast doet onze school met behulp van de Kanjerlessen aan preventie. Alle leerkrachten zijn hiervoor gecertificeerd of halen z.s.m. hun certificaat als ze in vaste dienst gaan werken op onze school en volgen herhalingstrainingen. Binnen de Kanjertraining leren de kinderen respect te hebben voor elkaar en elkaar complimenten te geven. Het vertrouwen tussen de leerlingen onderling en de leerkrachten willen wij bevorderen door het houden van kringgesprekken, samenwerken en het bevorderen van de zelfstandigheid. De kernpunten in deze aanpak zijn:

1. De Kanjerafspraken, zichtbaar in elke groep.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met (positieve)kritiek die je krijgt.
6. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
7. Duidelijk schoolbeleid (zie Schoolgids).

Een ander onderdeel van de Kanjertraining is het afnemen van Kanjerlijsten. Het doel van de Kanjervragenlijst is het in kaart brengen en volgen van gedrag, de zelfwaardering en de intentie van leerlingen van groep 5 t/m groep 8 in de schoolse situatie. Deze methode is gekoppeld aan het leerlingvolgsysteem van de Kanjertraining, KanVas (zie Schoolgids). Op onze school wordt de Kanjertraining gecoördineerd door de Anti-pest coördinator. Voor meer informatie over de Kanjertraining verwijzen wij u naar www.kanjertraining.nl.

Preventie digitaal pesten

Gebruik van mobiele telefoon (Schoolgids):

- Het is niet toegestaan onder schooltijd en in de pauzes gebruik te maken van de mobiele telefoon, behalve na toestemming van de leerkracht.
- Het maken van foto's met een mobiele telefoon is verboden.
- Bij de aanvang van de lessen bergen de leerlingen hun mobiele telefoon op in de la van de leerkracht of in hun tas.
- Via ouderavonden en/of artikelen in de Nieuwsbrief kunnen ouders geadviseerd worden over de omgang van kinderen met het internet.

Communicatie

Een goede samenwerking en communicatie tussen school en gezin is erg belangrijk. Je kunt hier dan ook een groot voordeel behalen. Daarom wordt hieronder beschreven wat u van ons als school kan verwachten en wat wij van u en uw kinderen verwachten.

Wat u mag verwachten van de leerkrachten op onze school?

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.

U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: “een goed voorbeeld doet goed volgen.” Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect. Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Wat wordt van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

- Wij verwachten dat u andere ouders en kinderen respectvol benadert.
- U spreekt in het bijzijn van uw kind niet negatief over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over u en uw kind.
- U spreekt met respect over de leerkracht, dit doet de leerkracht ook over u.
- Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school (leerkracht, kwaliteitscoördinator of directeur). Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.
- Tips kunnen worden gevraagd bij de school.

Wat wordt er van de kinderen verwacht?

Wij verwachten van de kinderen dat zij eerst het conflict zelf proberen op te lossen. Als kinderen vervelend doen blijf dan rustig en laat je niet op de kast jagen. Vraag indien nodig, hulp aan de leerkracht.

- Spreek met respect over jezelf, je ouders, school en je klasgenoten.
- Beheers jezelf en blijf fatsoenlijk, daar kom je het verst mee.
- Beheers je op social media.

Samengevat: Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is. Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is daarbij van groot belang!

Redenen om pesten aan te pakken en om te buigen naar respectvol gedrag

1. Het is traumatisch voor het gepeste kind en sommige omstanders
2. De sfeer in de klas wordt slecht
3. De schoolresultaten worden minder
4. De kinderen leren verkeerd sociaal gedrag aan
5. Elk kind moet zich veilig kunnen voelen

Vormen van pesten (*als het geen plagen meer is*) zijn:

- Buitengesloten worden
- Negeren
- Roddelen
- Belachelijk maken
- Uittlachen en schelden
- Spullen afpakken of kapot maken
- Achtervolgen en bedreigen
- Slaan, schoppen, duwen en porren

Vormen van digitaal pesten (*als het geen plagen meer is*) zijn:

- Anonieme berichten sturen via SMS of Whatsapp.
- Schelden, roddelen en bedreigen via computer of mobieltje
- Beeldmateriaal van mobieltjes op internet/social-media plaatsen
- Privé-gegevens op een site plaatsen
- Wachtwoorden misbruiken
- Haat profielen aanmaken

Signalen van een gepest kind kunnen zijn:

- Zij lijken vaak geen vrienden te hebben
- Ze worden vaak als laatste gekozen
- Ze hebben geen zin om naar school te gaan
- Ze proberen vaak dichtbij de leerkracht te blijven
- Ze vertonen gedrag dat op klikken kan lijken
- Ze zijn angstig en onzeker
- Zij zien er bang, neerslachtig en huilerig uit
- De schoolresultaten verminderen
- Ze vertonen volgzzaam gedrag (worden daar vervolgens mee gepest)
- Proberen af te kopen met bijvoorbeeld geld of snoep
- Ze vertonen agressief gedrag

Andere signalen voor de leerkracht kunnen zijn:

- Piepen en zuchten van klasgenoten
- Bij de pleinwacht blijven staan
- Verhullend computergedrag

Het is belangrijk om als ouder / leerkracht signalen te onderkennen die door een gepest kind worden afgegeven omdat kinderen niet altijd vertellen dat ze worden gepest. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Het is een geleidelijk proces van plagen naar pesten
- Teleurstelling en schaamte gevoelens om ouders er over te vertellen
- Angst voor een beschuldiging ("Waarom zeg je niets terug?")
- De problemen worden groter als er over gesproken wordt: "Klikspaan!".
- Niet mogen vertellen v/d pester (bedreiging)

De werkwijze die wij hanteren wanneer er pestsignalen zijn

Kortstondige ruzies en plagerijen worden direct opgelost door gebruik te maken van de afspraken van de Kanjertraining.

Stap 1:

Hebben we te maken met ruzie of pesten. Bij ruzie gaat het om verschillende belangen. Bij pesten kan het ook om verschillende belangen gaan, maar is ook de intentie bij de pester aanwezig de gepeste fysiek en / of mentaal te beschadigen. Hieronder de stappen bij een voortslepende ruzie / 1e signalen van pesten:

- Inlichten ouders (door de leerkracht);
- Verwerken oud-zeer in mediation (zie begripsbepaling) veel aandacht geven en waar het werkelijk om gaat;
- Afloop mediation (zie begripsbepaling) eventueel de uitkomsten met ouders bespreken.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de conflicthebbers (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar en anders gaan we verder met...

- Afspraken maken om nieuwe ruzies te voorkomen en daarop eventueel een belonings- en sanctiesysteem te zetten.

Stap 2: bij daadwerkelijk pesten

- Mediation tussen pester en gepeste
- Wat is er gebeurd, volgens beide kinderen (verhaal laten doen);
- Welk gevoel leverde dat bij beiden op.
- Wat is behoefte nu (voor beide kinderen);
- Oplossingen en afspraken maken die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn;
- Evaluatiemomenten afspreken, als dat nodig is.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 3: Signaleringsstelsel pesten activeren door:

- Sociogram af te nemen;
- Aan kinderen te vragen pesten aan te geven bij de groepsleerkracht, KC'er, directeur;
- Alle ouders vragen pesten te melden;
- Naast de leerkracht ook de pleinwachters pesten te laten melden aan de groepsleerkracht.

Als pesten is gesignaleerd worden de volgende stappen (acties) ondernomen:

- Melding naar ouders van gepeste en pester/meelopers dat er een pestsituatie is;

- Mediationgesprek;
- Alle betrokken ouders informeren over de afloop en de afspraken m.b.t. het mediationgesprek.
- Mediationgesprekken en een gesprek in de klas plus Kanjeroefening met de pet, waarbij “witte-pettengedrag” gevraagd wordt van de hele groep.
- In de eerste twee weken, dagelijks een korte evaluatie, daarna wekelijks, totdat vier weken achter elkaar alles goed is gegaan. Nadruk tijdens de evaluatiegesprekken komt steeds meer te liggen op wat de factoren zijn, dat het (steeds) beter gaat.
- Voortgang met KCer/directeur bespreken en vastleggen. Directeur/KC'er eventueel ook betrekken in de te voeren gesprekken.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 4: pesters en meelopers

- Aanspreken ouders van pesters en meelopers op het gedrag van hun kind, want niet alleen voor gepeste, maar ook voor pesters en meelopers is de situatie niet gezond. Het pesten moet stoppen.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Bestrafen van pestgedrag plus gesprek na schooltijd en ouders informeren.

Wekelijks een gesprek over de goede momenten (band aanhalen / verstevigen, vaak willen kinderen wel stoppen voor jou als leerkracht).

Groepsoefeningen/energizers doen om de groepsbinding te versterken (oefeningen van vertrouwen van o.a. de Kanjertraining).

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 5:

- Ouders en kind duidelijk maken, dat pesten nu gaat leiden tot time-out en als dat ook niet zal werken, dat de school dan tot schorsing zal overgaan. Dit gesprek wordt gevoerd door de directeur en groepsleerkracht en eventueel kwaliteitscoördinator.
- Eventueel therapie aankaarten.
- Wekelijks een gesprek over de goede momenten (band blijven aanhalen / verstevigen, vaak willen kinderen wel stoppen voor jou als leerkracht).

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 6:

- Tijdelijke overplaatsing / time-out van de pester naar een andere klas om de eigen klas veiligheid te bieden zodat ze zich durven te uiten.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 7:

- Schorsing van de pester en als ouders zich onttrekken aan hun verantwoordelijkheid kan overwogen worden een melding te doen bij Veilig Thuis. Denk aan overleg met bestuur en melding richting MR.
- De reden van schorsing bespreken met de groep. Opletten dat de groep niet de gepeste de schuld gaat geven!!!!
- Als de pester weer in de klas komt, eventueel niet in dezelfde pauze laten meespelen en indien nodig (bescherming gepeste) moet de leerling zich voor schooltijd eerder melden en mag hij / zij later pas weg. Het is niet erg om dit voor de pester zo gezellig mogelijk te maken, want dat voorkomt teveel wrokgevoelens en kan de band met de leerkracht verstevigen. Als pester aangeeft, dat dit niet meer nodig is, kan hem / haar dit vertrouwen geschonken worden.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de gepeste (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, lichten we alle betrokkenen in en anders gaan we verder met...

Stap 8:

- Verwijdering van school volgend de juiste juridische procedures.
- Eventueel nog exit gesprek leerling en ouders.

Bij schorsing en / of verwijdering nauwkeurig de juridische regels volgen vanuit PCBO Leeuwarden.

Stap 9: (ouders van) gepeste kinderen

Indien het gepeste kind niet durft op te komen voor zichzelf of assertief-onvriendelijk op komt voor zichzelf en / of als het kind te weinig zelfvertrouwen (meer heeft), groepscode niet doorziet, dan kan bij de ouder een buitenschoolse SEO-training (sociaal- emotionele ontwikkeling) of een buitenschoolse therapie worden aangekaart, om het kind te leren vriendelijk-assertief voor zichzelf op te komen, groepscode te leren ontcijferen en toe te passen en zelfvertrouwen te herwinnen.

Digitaal pesten

Het digitaal pesten gebeurt meestal in buitenschoolse situaties, maar dit gaat vaak samen met pesten in de "echte wereld". Zoals al eerder vermeld mogen de kinderen op school niet op social media (Facebook, YouTube, X, Instagram, Tik-Tok, Snapchat enz.). Wanneer er door kinderen of ouders wordt gemeld dat er sprake is van digitaal pesten worden de ouders van de pesters hiervan altijd op de hoogte gesteld. Verder worden de stappen gevolgd zoals deze zijn opgenomen in het protocol.

School maakt gebruik van een aantal tips tegen digitaal pesten:

- Vertel aan je ouders dat cyberpesten plaats vindt. Het is nooit jouw schuld dat een ander iets vervelends naar jou toestuurt op internet. Niemand heeft het recht om jou te pesten!
- Voor de ouders: sommige kinderen vertellen niet dat ze gepest worden via internet, omdat ze bang zijn dat ze niet meer mogen internetten. Maak duidelijk, dat uw kind gewoon mag blijven internetten!
- Bewaar alles wat met pesten te maken heeft op je computer als bewijsmateriaal.
- Reageer niet op het cyberpesten. Ook niet gaan terugschelden.
- Blokkeer mensen die jou pesten op internet.
- Bij vervelende YouTube filmpjes lees de tips op de politie site <http://www.vraaghetdepolitie.nl> . Als je aangifte wilt doen, doe dan eerst aangifte, voordat je het filmpje door YouTube laat verwijderen (i.v.m. bewijsmateriaal).
- Meld (internet)pesten van medeleerlingen op school. Overleg met je ouders en school de te nemen stappen. Spreek af wie wat gaat doen en zet dit zwart op wit.

Werken indien nodig samen met

U kunt in de schoolgids bij het zorgplan vinden met welke externe instanties de school samenwerkt, indien nodig.

Klachtenregeling

De klachtenregeling kunt u vinden in de schoolgids.

Verslaglegging

Bij gesprekken met ouders wordt een verslag gemaakt, dat u als ouder mag inzien en eventueel aanvullen.

Monitoren en pesten

Pestmeldingen, acties, afspraken en resultaten worden vastgelegd door de leerkracht en doorgegeven aan de anti-pestcoördinator. Zie voor begripsbepalingen over pesten bladzijde 4 van dit protocol.

Het monitoren van pesten gaat ook via het KANVAS-systeem van de Kanjertraining.

Afwijken van het respectprotocol

School kan afwijken van het respectprotocol, indien dit noodzakelijk wordt geacht om de pestproblematiek beter aan te pakken. De direct betrokkenen worden hiervan op de hoogte gesteld.

We streven er uiteraard naar om alles in onderlig overleg te doen.